

Sygnatura akt I C 670/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 17 września 2013 roku

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marzena Sznajderska

Protokolant: Maja Zając

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013 roku we Wrocławiu

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) Bank S.A. we W.

- o stwierdzenie nieważności umów

I. stwierdza nieważność umowy pożyczki nr PG\ (...) zawartej w dniu 18 listopada 2009 roku oraz umowy pożyczki powtórnej nr NP\ (...) zawartej w dniu 2 lipca 2010 roku pomiędzy powodem M. K. a stroną pozwaną (...) Bank S.A. we W.;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda koszty postępowania w całości oraz obciąża stronę pozwaną obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego (...)) nie uiszczonych kosztów sądowych pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt **I C 670/12**

UZASADNIENIE

Powód M. K. wystąpił z powództwem przeciwko stronie pozwanej (...) Bank S.A. we W. o stwierdzenie nieważności umowy pożyczki – europożyczka na karcie V. zawartej w dniu 18 listopada 2009 roku. Powód wskazał, iż od wielu lat jest poważnie chory psychicznie i cierpi na chorobę afektywną dwubiegunową (psychozę maniakalno – depresyjną). Umowa zawarta została w fazie maniakalnej choroby i powód nie był świadomy co uczynił. W fazie maniakalnej choroby powód nie wie co się z nim dzieje, nie ma rozeznania i nie rozumie posunięć własnych i posunięć innych osób, nie zdaje sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Powód o swojej chorobie poinformował stronę pozwaną doręczając jej dokumentację medyczną.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości zarzucając, iż po stronie powoda brak jest interesu prawnego, albowiem przedmiotowa umowa została zapłacona w całości w drodze pożyczki powtórnej, którą powód zawarł ze stroną pozwaną w dniu 2 lipca 2010 roku. Powód w żaden sposób nie wykazał, iż w okresie składania oświadczenia woli znajdował się w stanie wyłączającym w sposób zupełny świadomość. Potwierdzeniem świadomego powzięcia przez powoda decyzji o zawarciu umowy pożyczki PG\ (...) jest zawarcie przez powoda pożyczki powtórnej, co jest dowodem na działanie powoda z dostatecznym rozeznaniem co do faktu zaciągnięcia zobowiązania kredytowego i obowiązku jego spłaty. Wobec faktu wywiązywania się przez powoda z zawartej umowy brak jest podstaw do przyjęcia, iż powód w tym okresie znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Oceniając zachowanie powoda po zawarciu umowy pożyczki należy przyjąć, iż powód miał pełną świadomość, co do faktu dokonywanych przez niego czynności prawnych oraz ich skutków.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2012 roku powód rozszerzył powództwo domagając się dodatkowo stwierdzenia nieważności umowy zawartej ze stroną pozwaną w dniu 2 lipca 2010 roku. Powód zawarł powtórny umowę pożyczki

w fazie maniakalnej choroby. Powód, wobec nasilenia się objawów jego choroby psychicznej, które doprowadziło do przymusowego umieszczenia go w szpitalu psychiatrycznym, był całkowicie nieświadomy swoich czynów i nie zdawał sobie sprawy ze znaczenia skutków własnego postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Powód M. K. zawarł ze stroną pozwaną (...) Bank S.A. we W. w dniu 18 listopada 2009 roku umowę pożyczki nr PG \ (...) oraz w dniu 2 lipca 2010 roku umowę pożyczki powtórnej nr NP \ (...). Na mocy postanowień umowy nr NP \ (...) udzielona pożyczka pomniejszona została o kwotę 1 318,45 zł stanowiącą całkowite zadłużenie z tytułu umowy nr PG \ (...).

dowód: umowa pożyczki nr PG \ (...), k. 4,

umowa pożyczki powtórnej nr NP \ (...), k. 33 – 35

Powód cierpi na chorobę afektywną dwubiegunową, która zdiagnozowana została w roku 1999. U powoda występują po sobie ze zmiennymi okresami remisji fazy depresyjne i maniakalne. Fazy depresyjne charakteryzują się obniżeniem nastroju, spowolnieniem psychoruchowym, poczuciem niskiej wartości, beznadziejności, spłylenia emocjonalnego. Fazy maniakalne charakteryzują się podniesieniem nastroju, przyspieszeniem napędu, brakiem krytycyzmu względem choroby i jej objawów, poczuciem wyższości, nadmierną przedsiębiorczością, silnym napędem do działania i nadaktywnością w tym także podejmowaniem nieprzemyślanych decyzji finansowych, działaniem w sposób ryzykowny i nieprzemyślany, nie liczeniem się z konsekwencjami i brakiem poczucia odpowiedzialności. W fazie maniakalnej choroby powód zaprzestawał zażywania leków. w związku ze stanem zdrowia u powoda ustalono umiarkowany stopień niepełnosprawności.

dowód: orzeczenie z 13.04.2012 r., k. 9,

dokumentacja medyczna powoda, k. 5, 62 – 110, 115 – 133, 142 – 145, 153 – 166,

zaświadczenie lekarskie z 12.10.2010 r., k. 4 akt III RNs 484/10, SR w Zielonej Górze

zeznania świadka K. K., k. 229, 230,

przesłuchanie powoda, k. 231, 232,

Powód był wielokrotnie hospitalizowany psychiatrycznie z ustalonym rozpoznaniem zaburzeń schizoaktywnych. W okresie od dnia 5 lipca 2010 roku do dnia 23 lipca 2010 roku powód przebywał na leczeniu w Wojewódzkim Szpitalu (...) dla Nerwowo i Psychicznie (...) w C..

W październiku 2010 roku powód znajdował się w fazie maniakalnej choroby i wymagał leczenia w szpitalu psychiatrycznym.

dowód: dokumentacja medyczna powoda, k. 5, 62 – 110, 115 – 133, 142 – 145, 153 – 166,

zaświadczenie lekarskie z 12.10.2010 r., k. 4 akt III (...), SR w (...)

zeznania świadka K. K., k. 229, 230,

przesłuchanie powoda, k. 231, 232,

Przed Sądem Rejonowym w (...) toczyło się pod sygnaturą akt III (...) postępowanie w przedmiocie umieszczenia powoda w szpitalu psychiatrycznym. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2010 roku Sąd zezwolił na umieszczenie powoda w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody.

dowód: postanowienie SR w (...)z 13.12.2010 r. w sprawie o sygn. akt III (...)

Powód będąc pod wpływem choroby psychicznej zarówno w listopadzie 2009 roku, jak i w lipcu 2010 roku nie był w stanie świadomie i swobodnie podejmować jakichkolwiek decyzji w tym także finansowych.

dowód: opinia biegłego sądowego lekarza psychiatrę S. S. k. 239 – 242,

Sąd zważył, co następuje

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powództwo wytoczone przez powoda w niniejszej sprawie znajduje swoje oparcie procesowe w treści art. 189 k.p.c. Z treści tego przepisu wynika, iż powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zgodnie z treścią art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

U powoda zdiagnozowano chorobę afektywną dwubiegunową podczas, której występują naprzemiennie fazy maniakalne i depresyjne. Fazy maniakalne charakteryzują się u powoda podniesieniem nastroju, przyspieszeniem napędu, brakiem krytycyzmu względem choroby i jej objawów, poczuciem wyższości, nadmierną przedsiębiorczością, silnym napędem do działania i nadaktywnością w tym także podejmowaniem nieprzemyślanych decyzji finansowych, działaniem w sposób ryzykowny i nieprzemyślany, nie liczeniem się z konsekwencjami i brakiem poczucia odpowiedzialności, zaś fazy depresyjne obniżeniem nastroju, spowolnieniem psychoruchowym, poczuciem niskiej wartości, beznadziejności, spłycenia emocjonalnego. W związku z dolegliwościami psychicznymi powód od roku 1999 poddaje się leczeniu, które wielokrotnie kończyło się jego hospitalizacją. Jedną z hospitalizacji powoda miała miejsce w okresie od dnia 5 lipca 2010 roku do dnia 23 lipca 2010 roku, a zatem rozpoczęła się zaledwie 3 dni po zawarciu umowy pożyczki powtórnej nr NP\ (...). Okoliczność ta w ocenie Sądu wskazuje, iż powód w chwili zawierania ze stroną pozwaną umowy pożyczki powtórnej mógł znajdować się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Stan zdrowia powoda był również przedmiotem badania w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w (...)pod sygnaturą akt III (...). Jak ustalił we wskazanym postępowaniu biegły sądowy, powód w październiku 2010 roku znajdował się w fazie maniakalnej swojej choroby i wymagał hospitalizacji. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2010 roku Sąd Rejonowy w (...)zezwolił na umieszczenie powoda w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody.

W celu ustalenia, czy powód w czasie zawierania przedmiotowych umów tj. w dniach 18 listopada 2009 roku oraz 2 lipca 2010 roku działał samodzielnie i w pełni świadomie, przeprowadzono dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Biegły sądowy S. S. ustalił, iż powód w dniach zawierania ze stroną pozwaną umów PG\ (...) oraz nr NP\ (...) nie był w stanie świadomie i swobodnie podejmować jakichkolwiek decyzji w tym także finansowych. Złożona w niniejszej sprawie przez biegłego sądowego opinia jest pełna, jasna i wewnętrznie spójna. Sporządzona została rzetelnie przez osobę dysponującą fachową wiedzą i doświadczeniem zawodowym, w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację medyczną powoda i po bezpośrednim jego przebadaniu. Biegły sądowy wykorzystał zatem wszystkie dostępne źródła, mogące stanowić podstawę dla sporządzenia opinii.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2010 roku wydanego w sprawie o sygnaturze akt II CSK 147/10 stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie oznacza całkowitego zniesienia świadomości. Wystarczające jest istnienie takiego stanu, który powoduje brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Należało zatem uznać, iż w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki wskazane w treści art. 82 k.c.

Sąd postanowił oddalić wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego, albowiem opinia która została przez biegłego sądowego sporządzona w niniejszej sprawie w pełni wyczerpuje wytyczne wskazane zarówno w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego sądowego, jak i w zleceniu sporządzenia opinii, zaś ustalenia zawarte przez biegłego sądowego w treści sporządzonej przez siebie opinii były wystarczające do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Mając powyższe na względzie należało orzec, jak w punkcie I sentencji wyroku.

Powództwo zostało uwzględnione w całości, zatem orzeczenie o kosztach oparto na treści art. 98 § 1 k.p.c., na mocy którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Ponieważ powód zwolniony został od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości, zastosować należało art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, nr 167, poz. 1398 ze zmianami), który stanowi, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Natomiast zgodnie z treścią art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, poprzez odpowiednie zastosowanie art. 113 tejże ustawy.

Na mocy art. 108 § 1 k.p.c. sąd może rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.